

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

1 iulie 2014*

„Trimitere preliminară — Schemă națională de sprijin care prevede atribuirea de certificate verzi negociabile pentru instalațiile care produc energie electrică din surse de energie regenerabile — Obligația furnizorilor de energie electrică și a anumitor utilizatori de a restitui anual autorității competente o anumită cotă de certificate verzi — Refuzul de a atribui certificate verzi pentru instalații de producție situate în afara statului membru în cauză — Directiva 2009/28/CE — Articolul 2 al doilea paragraf litera (k) și articolul 3 alineatul (3) — Libera circulație a mărfurilor — Articolul 34 TFUE”

În cauza C-573/12,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de förvaltningsrätten i Linköping (Suedia), prin decizia din 4 decembrie 2012, primită de Curte la 6 decembrie 2012, în procedura

Ålands Vindkraft AB

împotriva

Energimyndigheten,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnul K. Lenaerts, vicepreședinte, domnii A. Tizzano, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, M. Safjan și C. G. Fernlund, președinți de cameră, domnii E. Levits, A. Ó Caoimh și A. Arabadjiev, doamna C. Toader, domnul D. Šváby, doamnele M. Berger și A. Prechal (raportor) și domnul E. Jarašiūnas, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,

grefier: doamna C. Strömholm, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 5 noiembrie 2013,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Ålands Vindkraft AB, de F. Distefano, avocatessa;
- pentru Energimyndigheten, de E. Brandsma și de J. Johansson, în calitate de agenți, asistați de K. Forsbacka, avocat;
- pentru guvernul suedez, de A. Falk, de C. Meyer-Seitz, de C. Stege, de U. Persson și de S. Johannesson, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: suedeza.

- pentru guvernul german, de T. Henze și de K. Petersen, în calitate de agenți;
- pentru guvernul olandez, de M. de Ree și de M. Bulterman, în calitate de agenți;
- pentru guvernul norvegian, de M. Emberland și de B. Gabrielsen, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de K. Herrmann și de E. Kružíková, precum și de J. Enegren, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 28 ianuarie 2014,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 2 al doilea paragraf litera (k) și a articolului 3 alineatul (3) din Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE (JO L 140, p. 16), precum și a articolului 34 TFUE.
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Ålands Vindkraft AB (denumită în continuare „Ålands Vindkraft”), pe de o parte, și Energimyndigheten (Agenția pentru Energie), pe de altă parte, cu privire la refuzul acesteia din urmă de a autoriza, în vederea obținerii de certificate de electricitate, un parc eolian situat în Finlanda exploatat de Ålands Vindkraft.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Directiva 2009/28 a intrat în vigoare la 25 iunie 2009 și trebuia să fie transpusă în dreptul național cel târziu la 5 decembrie 2010. Această directivă a abrogat Directiva 2001/77/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 septembrie 2001 privind promovarea electricității produse din surse de energie regenerabile pe piața internă a electricității (JO L 283, p. 33, Ediție specială, 12/vol. 2, p. 36) începând cu data de 1 ianuarie 2012.
- 4 Considerentele (1), (15), (25), (52) și (56) ale Directivei 2009/28 au următorul cuprins:
„(1) Controlul consumului de energie în Europa și intensificarea utilizării energiei din surse regenerabile, împreună cu economiile de energie și creșterea eficienței energetice constituie componente importante ale pachetului de măsuri necesare pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și pentru respectarea Protocolului de la Kyoto la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice și a altor angajamente asumate la nivel comunitar și internațional în vederea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră în perspectiva anului 2012. De asemenea, acești factori joacă un rol important în promovarea siguranței în aprovizionarea cu energie, promovarea dezvoltării tehnologice și a inovației și oferirea unor oportunități de ocupare a forței de muncă și de dezvoltare regională, în special în zonele rurale și în cele izolate.

[...]

(15) Punctele de plecare ale statelor membre, potențialele lor în ceea ce privește energia regenerabilă și mixurile energetice de care acestea dispun variază. Prin urmare, este necesar ca obiectivul comunitar de 20 % să fie transpus în obiective individuale pentru fiecare stat membru, avându-se în vedere o alocare echitabilă și adecvată care să ia în considerare diferențele privind punctele de plecare și potențialele statelor membre, inclusiv nivelul existent al energiei din surse regenerabile și al mixului energetic. Este oportun să se realizeze acest lucru prin împărțirea între statele membre a unei părți din creșterea totală necesară utilizării energiei din surse regenerabile pe baza unei creșteri egale a proporției corespunzătoare fiecărui stat membru și o parte ponderată în funcție de produsul intern brut (PIB) al acestora, modulată astfel încât să reprezinte punctele lor de plecare, precum și prin contabilizarea în funcție de consumul final brut de energie, ținându-se cont de eforturile de până acum ale statelor membre în materie de utilizare a energiei din surse regenerabile.

[...]

(25) Statele membre dețin potențiale diferite de energie regenerabilă și gestionează diferite scheme de sprijin la nivel național pentru energia din surse regenerabile. Majoritatea statelor membre aplică scheme de sprijin care oferă avantaje doar pentru energia din surse regenerabile produsă pe teritoriul lor. În vederea unei funcționări corespunzătoare a schemelor naționale de sprijin este vital ca statele membre să poată controla efectul și costurile schemelor naționale de sprijin proprii în conformitate cu potențialele diferite pe care le dețin. O modalitate importantă de atingere a obiectivului prezentei directive este garantarea funcționării adecvate a schemelor naționale de sprijin, în temeiul Directivei [2001/77], pentru a păstra încrederea investitorilor și pentru a permite statelor membre să conceapă măsuri naționale eficiente pentru respectarea obiectivelor. Prezenta directivă are drept scop facilitarea sprijinirii transfrontaliere a energiei din surse regenerabile fără a se afecta schemele naționale de sprijin. Aceasta introduce mecanisme opționale de cooperare între statele membre, care le permit să convină cu privire la nivelul până la care un stat membru sprijină producția de energie dintr-un alt stat membru și cu privire la nivelul până la care producția de energie din surse regenerabile ar trebui să conteze pentru obiectivele naționale globale ale unuia sau altuia dintre ele. În vederea asigurării eficienței ambelor măsuri pentru respectarea obiectivelor, și anume schemele naționale de sprijin și mecanismele de cooperare, este esențial ca statele membre să poată hotărî în ce măsură schemele lor naționale de sprijin se aplică energiei din surse regenerabile produse în alte state membre și să poată conveni asupra acestui aspect prin aplicarea mecanismelor de cooperare prevăzute de prezenta directivă.

[...]

(52) Garanțiile de origine, emise în sensul prezentei directive, au funcția unică de a dovedi consumatorului final că o anumită pondere sau cantitate de energie a fost produsă din surse regenerabile. O garanție de origine poate fi transferată, în mod independent de tipul de energie la care face referire, de la un deținător la altul. Cu toate acestea, pentru a garanta faptul că o unitate de energie electrică din surse regenerabile de energie este pusă la dispoziție o singură dată unui client, ar trebui evitate dubla înregistrare și dubla punere la dispoziție a garanțiilor de origine. Energia din surse regenerabile pentru care producătorul a vândut separat garanția de origine nu ar trebui pusă la dispoziție sau vândută consumatorului final ca energie din surse regenerabile. Este important să se facă o distincție între certificatele verzi folosite pentru schemele de sprijin și garanțiile de origine.

[...]

(56) Garanțiile de origine nu implică în sine dreptul de a beneficia de schemele naționale de sprijin.”

5 Potrivit articolului 1 din această directivă, intitulat „Obiectul și domeniul de aplicare”:

„Prezenta directivă stabilește un cadru comun pentru promovarea energiei din surse regenerabile. Aceasta stabilește obiective naționale obligatorii privind ponderea globală a energiei din surse regenerabile în cadrul consumului final brut de energie [...] Directiva definește normele referitoare la transferurile statistice între statele membre, la proiectele comune între statele membre și cu țări terțe, la garanțiile de origine, la procedurile administrative, la informare și formare și la accesul energiei din surse regenerabile la rețeaua de energie electrică. [...]”

6 Articolul 2 al doilea paragraf literele (j)-(l) din directiva menționată cuprinde următoarele definiții:

„[...]”

(j) «garanție de origine» înseamnă un document electronic care are funcția unică de a furniza unui consumator final dovada că o pondere sau o cantitate de energie dată a fost produsă din surse regenerabile, în conformitate cu articolul 3 alineatul (6) din Directiva 2003/54/CE [a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de abrogare a Directivei 96/92/CE (JO L 176, p. 37, Ediție specială, 12/vol. 2, p. 61)];

(k) «schemă de sprijin» înseamnă orice instrument, schemă sau mecanism aplicat de un stat membru sau de un grup de state membre, care promovează utilizarea energiei din surse regenerabile prin reducerea costurilor acestei energii, prin creșterea prețului la care aceasta poate fi vândută sau prin mărirea, prin intermediul unor obligații referitoare la energia regenerabilă sau în alt mod, a volumului achiziționat de acest tip de energie; aceasta include, dar nu se limitează la ajutoare pentru investiții, scutiri sau reduceri de impozite, rambursări de taxe, scheme de sprijin privind obligația referitoare la energia din surse regenerabile, inclusiv cele care utilizează certificate verzi, și scheme de sprijin direct al prețurilor, inclusiv tarife fixe și bonus;

(l) «obligație referitoare la energia regenerabilă» înseamnă o schemă de sprijin națională care impune producătorilor de energie să includă în producția lor o anumită proporție de energie din surse regenerabile, care impune furnizorilor de energie să includă în furnizarea de energie o anumită proporție de energie din surse regenerabile sau care impune consumatorilor de energie să includă în consumul lor o anumită proporție de energie din surse regenerabile. Sunt incluse scheme în cadrul cărora astfel de cerințe pot fi îndeplinite prin utilizarea certificatelor verzi.”

7 Articolul 3 alineatele (1)-(3) din Directiva 2009/28 prevede:

„(1) Fiecare stat membru se asigură că ponderea energiei obținute din surse regenerabile, calculată în conformitate cu articolele 5-11, în cadrul consumului final brut de energie în 2020 reprezintă cel puțin obiectivul său național pentru ponderea de energie obținută din surse regenerabile în anul respectiv, conform celor prevăzute în coloana a treia din tabelul de la anexa I partea A. Aceste obiective naționale globale obligatorii sunt conforme cu obiectivul privind ponderea de cel puțin 20 % de energie din surse regenerabile în consumul final brut de energie din Comunitate în 2020. [...]”

(2) Statele membre introduc măsuri destinate în mod efectiv să asigure că ponderea de energie din surse regenerabile este egală sau mai mare decât se arată în traiectoria orientativă stabilită în anexa I partea B.

(3) În vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite la alineatele (1) și (2) din prezentul articol statele membre pot aplica printre altele următoarele măsuri:

(a) scheme de sprijin;

- (b) măsuri de cooperare între diferite state membre și cu țări terțe în vederea îndeplinirii obiectivelor naționale globale în conformitate cu articolele 5-11.

Fără a aduce atingere articolelor [107 TFUE] și [108 TFUE], statele membre au dreptul de a decide în conformitate cu articolele 5-11 din prezenta directivă până la ce nivel sprijină energia provenită din surse regenerabile care sunt produse într-un alt stat membru.”

- 8 Potrivit articolului 5 alineatele (1) și (3) din această directivă:

„(1) Consumul final brut de energie din surse regenerabile în fiecare stat membru se calculează ca suma următoarelor:

- (a) consumul final brut de energie electrică din surse regenerabile de energie;

[...]

(3) În sensul alineatului (1) litera (a), consumul final brut de energie electrică din surse regenerabile de energie se calculează ca fiind cantitatea de energie electrică produsă într-un stat membru din surse regenerabile de energie, [...]”

- 9 Articolul 11 din directiva menționată, intitulat „Scheme de sprijin comune”, prevede la alineatul (1):

„Fără a aduce atingere obligațiilor care revin statelor membre în temeiul articolului 3, două sau mai multe state membre pot hotărî, pe o bază voluntară, să pună în comun sau să își coordoneze parțial schemele naționale de sprijin. În asemenea cazuri, o anumită cantitate de energie din surse regenerabile produsă pe teritoriul unuia din statele membre participante poate fi luată în considerare în ceea ce privește obiectivul național global al altui stat membru participant, dacă statele membre vizate:

- (a) efectuează un transfer statistic al cantităților specificate de energie din surse regenerabile dintr-un stat membru în alt stat membru în conformitate cu articolul 6 sau

(b) stabilesc o regulă de distribuție convenită de statele membre participante prin care sunt alocate cantitățile de energie din surse regenerabile între statele membre participante. O astfel de normă este notificată Comisiei cel târziu la trei luni de la sfârșitul primului an în care aceasta intră în vigoare.”

- 10 Articolul 15 din aceeași directivă, consacrat garanțiilor de origine, prevede printre altele:

„(1) În scopul de a dovedi consumatorilor finali ponderea sau cantitatea de energie din surse regenerabile în cadrul mixului de energie al unui furnizor, în conformitate cu articolul 3 alineatul (6) din Directiva [2003/54], statele membre se asigură că originea energiei electrice produse din surse regenerabile de energie poate fi garantată ca atare în înțelesul prezentei directive, în conformitate cu criteriile obiective, transparente și nediscriminatorii.

(2) [...]

Garanția de origine nu îndeplinește nicio funcție în ceea ce privește respectarea de către un stat membru a dispozițiilor articolului 3. Transferurile de garanții de origine, separat sau împreună cu transferul fizic de energie, nu produc efecte asupra deciziei statelor membre de a utiliza transferuri statistice, proiecte comune sau scheme de sprijin comune pentru îndeplinirea obiectivului [de conformitate] sau asupra calculării consumului final brut de energie din surse regenerabile în conformitate cu articolul 5.

[...]

(9) Statele membre recunosc garanțiile de origine emise de alte state membre în conformitate cu prezenta directivă, exclusiv ca dovadă a elementelor prevăzute la alineatul (1) și la alineatul (6) literele (a)-(f). [...]

[...]”

Dreptul suedez

- 11 Schema referitoare la certificatele de electricitate a fost instituită prin Legea (2003:113) privind certificatele de electricitate [lagen (2003:113) om elcertifikat, denumită în continuare „Legea din 2003”]. Este vorba despre o schemă de sprijin al producției de energie electrică din surse regenerabile de energie (denumită în continuare „energie electrică verde”). Această lege a fost înlocuită, începând cu 1 ianuarie 2012, de Legea (2011:1200) privind certificatele de electricitate [lagen (2011:1200) om elcertifikat, denumită în continuare „Legea din 2011”], care a urmărit în special să asigure transpunerea Directivei 2009/28.
- 12 În temeiul Legii din 2011, producătorilor autorizați li se atribuie un certificat de electricitate per megawatt-oră (MWh) de energie electrică verde produsă. Instanța de trimitere arată că, deși o astfel de limitare nu este prevăzută expres în cuprinsul Legii din 2011, reiese cu claritate din lucrările pregătitoare ale acesteia și din cele ale Legii din 2003 că numai instalațiile de producție de energie electrică verde situate în Suedia pot fi autorizate pentru obținerea acestor certificate. Autorizarea unor instalații situate în afara teritoriului suedez este, în schimb, imposibilă.
- 13 Deși Legea din 2011 nu prevede că cumpărarea de certificate de electricitate trebuie să fie urmată de o cumpărare corespunzătoare de energie electrică, această lege nu exclude posibilitatea unei astfel de cumpărări grupate.
- 14 Certificatele de electricitate sunt negociabile pe o piață deschisă concurenței pe care prețul este stabilit prin jocul cererii și al ofertei.
- 15 Cererea de certificate de electricitate este determinată de faptul că furnizorii de energie electrică și anumiți utilizatori sunt supuși unei obligații de a deține și de a restitui statului, la data de 1 aprilie a fiecărui an, o anumită cotă de certificate care corespunde unei cote-părți din totalul energiei electrice furnizate sau consumate de aceștia în cursul anului anterior.
- 16 Conform articolului 1 din capitolul 4 din Legea din 2011:
„Sunt supuși obligației referitoare la cotă:
  - 1) furnizorii de energie electrică;
  - 2) consumatorii de energie electrică care utilizează energia electrică produsă de ei înșiși în cazul în care cantitatea utilizată este mai mare de 60 MWh per an de referință într-o instalație a cărei putere instalată este mai mare de 50 [kilowați (kW)];
  - 3) consumatorii de energie electrică în măsura în care au utilizat energia electrică importată sau cumpărată la Bursa nordică de electricitate și
  - 4) întreprinderile cu consum mare de energie electrică care au fost înregistrate.”

- 17 Cota de certificate de electricitate, care este stabilită în funcție de obiectivul privind producerea de energie electrică verde pe care Regatul Suediei urmărește să îl atingă, fluctuează în funcție de perioadele în cauză. Pentru perioada cuprinsă între anul 2010 și anul 2012, aceasta a fost stabilită la 0,179.
- 18 Prețul de cumpărare al certificatelor de electricitate este repercutat de furnizor asupra consumatorului.
- 19 Rezultă de asemenea din observațiile părților din litigiul principal astfel cum au fost reproduse în decizia de trimitere că, în cazul în care nu pot restitui numărul impus de certificate de electricitate la data prevăzută, furnizorii de energie electrică și consumatorii în cauză sunt obligați la plata unei sume de bani. În observațiile scrise depuse la Curte, guvernul suedez s-a referit de asemenea la obligația de plată a unei astfel de taxe, pe care a calificat-o drept „specifică” (denumită în continuare „taxă specifică”).
- 20 Pe de altă parte, este cert că, în lipsa unui acord internațional încheiat în conformitate cu articolul 11 din Directiva 2009/28, obligația referitoare la cotă nu poate fi îndeplinită decât prin intermediul unor certificate de electricitate atribuite în temeiul Legii din 2011.
- 21 În această privință, articolul 5 din capitolul 1 din Legea din 2011 prevede:
- „Certificatele de electricitate care au fost atribuite pentru producția de electricitate regenerabilă în alt stat pot fi utilizate pentru a îndeplini obligația referitoare la cotă prevăzută de prezenta lege, cu condiția ca schema suedeză privind certificatele de electricitate să fi fost coordonată cu cea a celui alt stat printr-un acord internațional.”
- 22 La 29 iunie 2011, Regatul Suediei a încheiat un astfel de acord cu Regatul Norvegiei. În schimb, nu există un acord de acest tip între Regatul Suediei și Republica Finlanda.

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 23 La 30 noiembrie 2009, Ålands Vindkraft a solicitat autorității suedeze competente autorizarea parcului său eolian Oskar situat în Finlanda în arhipelagul insulelor Åland în vederea atribuirii de certificate de electricitate.
- 24 Această cerere a fost respinsă de Energimyndigheten, prin decizia din 9 iunie 2010, pentru motivul că numai instalațiile de producție de energie electrică verde situate în Suedia ar putea fi autorizate pentru atribuirea de certificate de electricitate.
- 25 Ålands Vindkraft a sesizat förvaltningsrätten i Linköping cu o acțiune având ca obiect anularea acestei decizii și admiterea cererii sale de autorizare. Aceasta invocă în special o încălcare a articolului 34 TFUE și susține, în această privință, că din cauza cotei de certificate de electricitate, fixată pentru perioada avută în vedere la 0,179, schema privind certificatele de electricitate ar avea drept consecință rezervarea a aproximativ 18 % din piața suedeză a consumului de energie electrică producătorilor de energie electrică verde situați în Suedia, și aceasta în detrimentul importurilor de energie electrică din alte state membre. Un astfel de obstacol în calea schimburilor comerciale nu ar putea fi justificat de considerații întemeiate pe protecția mediului întrucât în special consumul de energie electrică verde în Suedia ar fi la fel de favorizat prin atribuirea de certificate de electricitate pentru energia electrică verde consumată în Suedia, dar produsă în alte state membre.

- 26 Cu titlu introductiv, förvaltningsrätten i Linköping arată că, deși decizia menționată a fost adoptată în temeiul Legii din 2003, litigiul principal trebuie soluționat, potrivit dreptului suedez, în conformitate cu legea aplicabilă la data examinării acestuia de instanță, și anume, în speță, Legea din 2011. În plus, aceasta din urmă nu ar fi modificat decât foarte puțin normele aplicabile problematicii din cauza principală.
- 27 Instanța menționată consideră că, mai întâi, trebuie stabilit dacă schema privind certificatele de electricitate în discuție în litigiul principal constituie cu adevărat o schemă de sprijin prevăzută la articolul 2 al doilea paragraf litera (k) și la articolul 3 alineatul (3) din Directiva 2009/28, în condițiile în care aceasta favorizează în special producția de energie electrică verde, în timp ce dispozițiile menționate fac referire la utilizarea sau la consumul acesteia. Dacă aceasta este într-adevăr situația, ar trebui în plus să se stabilească dacă această schemă este autorizată de directiva menționată deși exclude din domeniul său de aplicare instalațiile care produc energie electrică verde în alte state membre.
- 28 În continuare, aceeași instanță arată, pe de o parte, că schema menționată permite producătorilor suedezi de energie electrică verde să beneficieze de un avantaj economic direct în raport cu producătorii din alte state membre. Pe de altă parte, aceasta observă că, deși Legea din 2011 nu stabilește o legătură formală între vânzarea certificatelor de electricitate și cea a energiei electrice corespunzătoare, reglementarea respectivă este indirect susceptibilă să favorizeze comercializarea de energie electrică de origine națională prin faptul că furnizorii ar putea fi incitați într-o mai mare măsură să cumpere energie electrică de la producătorii naționali din moment ce aceștia din urmă sunt în măsură să le procure și certificatele de care au nevoie respectivii furnizori pentru îndeplinirea obligației privind cota care le incumbă.
- 29 Presupunând că reglementarea menționată constituie o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la import în sensul articolului 34 TFUE, ar trebui în acest caz să se stabilească dacă această măsură poate, în speță, să fie justificată de motive imperative privind protecția mediului.
- 30 În acest context, förvaltningsrätten i Linköping pune problema printre altele a relevanței eventuale a Hotărârii PreussenElektra (C-379/98, EU:C:2001:160) în condițiile în care, pe de o parte, spre deosebire de schema de sprijin germană în discuție în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre, schema suedeză privind certificatele de electricitate nu impune în mod formal furnizorilor de energie electrică nicio obligație de a achiziționa energie electrică de la producătorii naționali, iar pe de altă parte, după pronunțarea hotărârii menționate, dreptul Uniunii a cunoscut diverse evoluții, în special ca urmare a adoptării Directivelor 2001/77 și 2009/28.
- 31 În sfârșit, instanța menționată se întreabă dacă, având în vedere în special principiul securității juridice, excluderea energiei electrice verzi produse în afara teritoriului suedez din domeniul de aplicare al schemei de sprijin în discuție în litigiul principal nu ar fi trebuit să fie expres prevăzută de Legea din 2011.
- 32 În aceste condiții, förvaltningsrätten i Linköping a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Sistemul suedez de certificate de electricitate este o schemă de sprijin națională care obligă furnizorii de electricitate și anumiți utilizatori din acest stat membru să cumpere certificate de electricitate, corespunzător unei cote-părți din cantitățile pe care le livrează, respectiv, le utilizează, fără să existe o obligație specifică de a cumpăra electricitatea din aceeași sursă. Certificatele de electricitate sunt atribuite de Regatul Suediei și constituie dovada că o anumită cantitate de electricitate a fost produsă din surse regenerabile. Vânzarea acestor certificate permite producătorilor de electricitate [verde] să beneficieze de venituri suplimentare, care le completează pe cele obținute din vânzarea de electricitate. Dispozițiile articolului 2 [al doilea paragraf] litera (k) și ale articolului 3 alineatul (3) din Directiva 2009/28 [...] trebuie interpretate în sensul că permit unui stat membru să aplice o schemă de sprijin națională precum cea

descrișă mai sus, de care pot beneficia numai producătorii situați pe teritoriul său și care are drept efect că respectivii producători se bucură de un avantaj economic în raport cu producătorii cărora nu li se pot atribui certificate de electricitate?

- 2) În raport cu dispozițiile articolului 34 TFUE, un sistem precum cel descris în cadrul primei întrebări poate constitui o restricție cantitativă la import sau o măsură cu efect echivalent?
- 3) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare, un astfel de sistem poate fi totuși considerat compatibil cu articolul 34 TFUE, ținând seama de obiectivul său de a promova producția de electricitate [verde]?
- 4) Răspunsul la întrebările anterioare este influențat de faptul că restrângerea sferei de aplicare a acestui sistem, astfel încât să fie incluși în aceasta numai producătorii naționali, nu este expres prevăzută de legislația națională?”

Procedura în fața Curții

- 33 Prin actele depuse la grefa Curții la 5 și la 6 februarie 2014 și, respectiv, la 14 martie 2014, Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Regatul Suediei au solicitat să se dispună redeschiderea fazei orale a procedurii.
- 34 În susținerea cererilor respective, acestea au arătat în esență că, în urma prezentării concluziilor avocatului general prin care s-a propus Curții să declare că articolul 3 alineatul (3) din Directiva 2009/28 nu este valid și întrucât Curtea ar putea, prin urmare, să soluționeze cauza pe baza unei argumentații care privește nevaliditatea dispoziției menționate, iar nu interpretarea acesteia, și care nu a putut fi dezbătută între persoanele interesate, trebuie să li se permită să își susțină argumentele în această privință.
- 35 Potrivit articolului 83 din Regulamentul de procedură al Curții, aceasta poate să dispună, după ascultarea avocatului general, redeschiderea fazei orale a procedurii, în special atunci când consideră că nu este suficient de lămurită sau atunci când o parte a invocat, după închiderea acestei faze, un fapt nou de natură să aibă o influență decisivă asupra deciziei Curții sau atunci când cauza trebuie soluționată pe baza unui argument care nu a fost pus în discuția părților ori a persoanelor interesate prevăzute la articolul 23 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.
- 36 În speță, Curtea consideră, după ascultarea avocatului general, că dispune de toate elementele necesare pentru a se pronunța. Aceasta arată, de altfel, că litigiul nu trebuie să fie soluționat pe baza unui argument referitor la validitatea Directivei 2009/28 care nu ar fi putut fi dezbătut între persoanele interesate prevăzute la articolul 23 din Statutul Curții.
- 37 În aceste condiții, nu este necesar să se dispună redeschiderea fazei orale a procedurii.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 38 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă dispozițiile articolului 2 al doilea paragraf litera (k) și ale articolului 3 alineatul (3) din Directiva 2009/28 trebuie interpretate în sensul că permit unui stat membru să instituie o schemă de sprijin precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede alocarea unor certificate negociabile producătorilor de energie electrică verde luând în considerare doar energia electrică verde produsă pe

teritoriul acestui stat și care impune furnizorilor și anumitor utilizatori de energie electrică o obligație de a remite autorității competente, anual, un anumit număr de astfel de certificate corespunzător unei cote-părți din totalul livrărilor sau al utilizării de energie electrică ale acestora.

- 39 În primul rând, trebuie examinat dacă o schemă de sprijin al energiei electrice verzi precum cea în discuție în litigiul principal constituie o „schemă de sprijin” în sensul articolului 2 al doilea paragraf litera (k) și al articolului 3 alineatul (3) din Directiva 2009/28.
- 40 În această privință, trebuie observat de la bun început că reiese din considerentul (25) al directivei menționate că legiuitorul Uniunii a considerat că o modalitate importantă de atingere a obiectivului urmărit de aceasta constă în garantarea funcționării adecvate a schemelor naționale de sprijin prevăzute de Directiva 2001/77.
- 41 Or, rezultă în mod expres din considerentul (14) al Directivei 2001/77 că, printre diversele tipuri de scheme de sprijin naționale prevăzute astfel de directiva menționată, figurau deja mecanismele de sprijin care, asemenea schemei de sprijin în discuție în litigiul principal, utilizează „certificatele verzi”.
- 42 Pe de altă parte, dispozițiile articolului 2 al doilea paragraf literele (k) și (l) din Directiva 2009/28 se referă în mod specific, de asemenea, la schemele de sprijin naționale care utilizează „certificate verzi”.
- 43 În ceea ce privește împrejurarea că schema în discuție în litigiul principal ar susține mai degrabă „producția” de energie electrică verde decât „utilizarea” sau „consumul” acesteia în sensul articolului 2 al doilea paragraf litera (k) și al articolului 3 alineatul (1) din această directivă, trebuie reținute următoarele.
- 44 Pe de o parte, în ceea ce privește faptul că definiția „schemei de sprijin” prevăzută la articolul 2 al doilea paragraf litera (k) din Directiva 2009/28 vizează, astfel cum subliniază instanța de trimitere, instrumentele, schemele sau mecanismele destinate să promoveze „utilizarea” energiei verzi, dacă este cazul prin intermediul unei obligații de „utilizare” a acesteia, trebuie să se țină seama, în primul rând, de faptul că articolul 1 din directiva menționată, care privește obiectul și domeniul de aplicare al acesteia, prevede că respectiva directivă stabilește un cadru comun pentru promovarea energiei verzi.
- 45 În al doilea rând, trebuie arătat că articolul 2 al doilea paragraf litera (l) din directiva menționată precizează ce trebuie să se înțeleagă prin „obligație referitoare la energia regenerabilă” în sensul articolului 2 al doilea paragraf litera (k) din aceasta. În această privință, litera (l) a respectivului paragraf face trimitere la schemele de sprijin naționale care impun producătorilor să includă în „producția” lor o anumită proporție de energie verde sau „care impun furnizorilor de energie să includă în furnizarea de energie o anumită proporție de energie din surse regenerabile sau care impun consumatorilor de energie să includă în consumul lor o anumită proporție de energie din surse regenerabile”, precizând în același timp în mod expres că sunt incluse în această categorie de scheme cele în cadrul cărora astfel de cerințe pot fi îndeplinite prin utilizarea certificatelor verzi.
- 46 Or, schema de sprijin în discuție în litigiul principal prezintă într-adevăr astfel de caracteristici în condițiile în care prevede, în sarcina furnizorilor de energie electrică și a anumitor consumatori, o obligație de a utiliza certificate verzi în vederea îndeplinirii obligațiilor acestora de a include o anumită proporție de energie electrică verde în oferta lor de energie electrică sau, respectiv, de a utiliza energia electrică verde într-o anumită proporție.
- 47 Pe de altă parte, în ceea ce privește împrejurarea că obiectivele naționale obligatorii la care sunt chemate să contribuie schemele de sprijin, prevăzute la articolul 3 alineatul (3) din Directiva 2009/28, sunt identificate la articolul 3 alineatul (1) din această directivă în funcție de ponderea de energie verde în „consumul final” de energie, trebuie arătat că reiese din articolul 5 alineatele (1) și (3) din directiva menționată că acest consum se calculează în realitate în raport cu cantitatea de energie electrică verde „produsă” într-un stat membru.

- 48 Astfel, rezultă din considerațiile menționate la punctele 40-47 din prezenta hotărâre că o schemă de sprijin al producției de energie electrică verde care utilizează certificate verzi precum cea în discuție în litigiul principal prezintă caracteristicile necesare pentru a fi calificată drept „schemă de sprijin” în sensul articolului 2 al doilea paragraf litera (k) și al articolului 3 alineatul (3) din Directiva 2009/28.
- 49 În al doilea rând, în ceea ce privește îndoielile instanței de trimitere cu privire la faptul că schema de sprijin în discuție în litigiul principal nu prevede acordarea de certificate de electricitate decât pentru energia electrică verde produsă pe teritoriul național, trebuie să se constate că, prin adoptarea Directivei 2009/28, legiuitorul Uniunii a menținut posibilitatea unei astfel de limitări teritoriale.
- 50 În această privință, reiese mai întâi din considerentul (25) al acestei directive că, după ce a constatat că majoritatea statelor membre aplică scheme de sprijin care favorizează doar producția de energie verde pe teritoriul lor, legiuitorul menționat a arătat că, pentru garantarea eficacității acestor scheme ca măsuri chemate să contribuie la respectarea obiectivelor globale naționale respective, este esențial ca aceste state să poată hotărî în ce măsură schemele lor naționale de sprijin se aplică energiei verzi produse în alte state membre și să poată conveni asupra acestui aspect prin aplicarea mecanismelor de cooperare prevăzute de directiva menționată.
- 51 În continuare, articolul 3 alineatul (3) din Directiva 2009/28 prevede expres că, fără a aduce atingere articolelor 107 TFUE și 108 TFUE, statele membre au dreptul de a decide în conformitate cu articolele 5-11 din această directivă până la ce nivel sprijină energia provenită din surse regenerabile care sunt produse într-un alt stat membru.
- 52 În sfârșit, în ceea ce privește, mai precis, schemele naționale care utilizează certificate verzi, trebuie arătat că legiuitorul Uniunii a avut grijă să precizeze expres, în considerentele (52) și (56) ale acestei directive, că trebuie să se facă o distincție între garanțiile de origine emise în diverse state membre în executarea directivei menționate și certificatele verzi utilizate în cadrul schemelor de sprijin naționale și că aceste garanții nu conferă, prin ele înseși, dreptul de a beneficia de astfel de scheme. Pe de altă parte, astfel cum reiese din articolul 2 al doilea paragraf litera (j) și din articolul 15 alineatele (1) și (9) din aceeași directivă, garanțiile de origine care au ca unică funcție să indice consumatorilor finali ponderea de energie verde în cadrul mixului de energie al unui furnizor nu trebuie să fie recunoscute reciproc între statele membre decât în această privință.
- 53 Astfel de precizări confirmă la rândul lor că legiuitorul Uniunii nu a înțeles să impună statelor membre care au optat pentru o schemă de sprijin care utilizează certificate verzi să extindă posibilitatea de a beneficia de aceasta la energia electrică verde produsă pe teritoriul unui alt stat membru.
- 54 Având în vedere toate considerațiile de mai sus, trebuie să se răspundă la prima întrebare că dispozițiile articolului 2 al doilea paragraf litera (k) și cele ale articolului 3 alineatul (3) din Directiva 2009/28 trebuie interpretate în sensul că permit unui stat membru să instituie o schemă de sprijin precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede alocarea unor certificate negociabile producătorilor de energie electrică verde luând în considerare doar energia electrică verde produsă pe teritoriul acestui stat și care impune furnizorilor și anumitor utilizatori de energie electrică o obligație de a remite autorității competente, anual, un anumit număr de astfel de certificate corespunzător unei cote-părți din totalul livrărilor sau al utilizării de energie electrică ale acestora.

Cu privire la a doua și la a treia întrebare

- 55 Prin intermediul celei de a doua și al celei de a treia întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 34 TFUE trebuie interpretat în sensul că constituie o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la import în sensul acestei dispoziții o reglementare națională precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede alocarea de certificate negociabile producătorilor de energie electrică verde luând în considerare doar energia electrică verde

produsă pe teritoriul statului membru în cauză și care impune furnizorilor și anumitor utilizatori de energie electrică o obligație de a remite autorității competente, anual, un anumit număr de astfel de certificate corespunzător unei cote-părți din totalul livrărilor sau al utilizării de energie electrică ale acestora, în caz contrar trebuind să plătească o taxă specifică. În cazul unui răspuns afirmativ, această instanță solicită să se stabilească dacă o astfel de reglementare poate fi totuși justificată având în vedere obiectivul privind promovarea producției de energie electrică verde pe care îl urmărește.

Cu privire la aplicabilitatea articolului 34 TFUE

- 56 În opinia Energimyndigheten și a guvernelor suedez și german, o examinare a limitării care caracterizează astfel domeniul de aplicare teritorial al reglementării în discuție în litigiul principal în lumina articolului 34 TFUE nu este necesară întrucât Directiva 2009/28 este o măsură de armonizare care prevede expres că statele membre nu sunt obligate să își deschidă schemele lor de sprijin al energiei electrice verzi produse în alte state membre și că o astfel de deschidere eventuală constituie pentru statele respective o simplă posibilitate care trebuie exercitată, într-un asemenea caz, exclusiv conform modalităților prevăzute de această directivă.
- 57 În această privință, este necesar să se amintească că rezultă dintr-o jurisprudență constantă că, în cazul în care un domeniu a făcut obiectul unei armonizări exhaustive la nivelul Uniunii, orice măsură națională aferentă trebuie să fie apreciată în lumina prevederilor acestei măsuri de armonizare, iar nu a prevederilor dreptului primar (a se vedea printre altele Hotărârea Radlberger Getränkegesellschaft și S. Spitz, C-309/02, EU:C:2004:799, punctul 53 și jurisprudența citată).
- 58 Prin urmare, în speță este necesar să se stabilească dacă trebuie să se considere că Directiva 2009/28 a efectuat o armonizare de natură să excludă examinarea compatibilității unei reglementări precum cea în discuție în litigiul principal cu articolul 34 TFUE.
- 59 În această privință, trebuie arătat de la bun început că, departe de a intenționa să efectueze o armonizare exhaustivă a schemelor naționale de sprijin al producției de energie verde, legiuitorul Uniunii a plecat, astfel cum reiese în special din considerentul (25) al acestei directive, pe de o parte, de la constatarea potrivit căreia statele membre aplică diferite scheme de sprijin și, pe de altă parte, de la principiul că trebuie garantată buna funcționare a acestora pentru a păstra încrederea investitorilor și pentru a permite acestor state să conceapă măsuri naționale eficiente pentru respectarea obiectivelor naționale globale obligatorii pe care le impune directiva menționată.
- 60 Definiția „schemei de sprijin”, în sensul aceleiași directive, astfel cum figurează la articolul 2 al doilea paragraf litera (k) din aceasta, subliniază de asemenea originea în esență etatică a instrumentelor, a schemelor sau a mecanismelor de sprijin, limitându-se în același timp să menționeze, în termeni destul de generali, tipurile de măsuri de stimulare naționale existente destinate să promoveze utilizarea energiei din surse regenerabile.
- 61 În ceea ce îl privește, articolul 1 din Directiva 2009/28, care descrie obiectul acesteia, nu cuprinde mai multe indicații care să lase să se înțeleagă că această directivă ar urmări să efectueze o armonizare a caracteristicilor proprii ale diferitelor scheme de sprijin naționale.
- 62 Nici articolul 3 alineatul (3) din directiva menționată, care se limitează, în esență, să permită și să încurajeze schemele naționale de sprijin al producției de energie verde, nu cuprinde indicații cu privire la astfel de caracteristici, cu excepția precizării potrivit căreia statele membre au dreptul de a decide, în conformitate cu articolele 5-11 din aceeași directivă, până la ce nivel sprijină energia verde care este produsă într-un alt stat membru.

- 63 În contextul astfel descris, nu se poate considera că prin tratarea acestui aspect referitor la domeniul de aplicare teritorial al schemelor de sprijin naționale, Directiva 2009/28 ar efectua, în sensul jurisprudenței amintite la punctul 57 din prezenta hotărâre, o armonizare exhaustivă a domeniului aferent acestora care să fie de natură să excludă examinarea compatibilității lor cu articolul 34 TFUE (a se vedea prin analogie Hotărârea Radlberger Getränkegesellschaft și S. Spitz, EU:C:2004:799, punctele 54-57).
- 64 Având în vedere considerațiile de mai sus, trebuie să se interpreteze dispozițiile tratatului referitoare la libera circulație a mărfurilor din perspectiva menționată în cea de a doua și în cea de a treia întrebare.

Cu privire la existența unui obstacol în calea schimburilor comerciale

- 65 Libera circulație a mărfurilor între statele membre este un principiu fundamental al tratatului care își găsește expresia în interdicția prevăzută la articolul 34 TFUE (a se vedea printre altele Hotărârea Comisia/Danemarca, C-192/01, EU:C:2003:492, punctul 38).
- 66 Rezultă dintr-o jurisprudență constantă că dispoziția menționată, prin interzicerea între statele membre a măsurilor cu efect echivalent unor restricții cantitative la import, are în vedere orice măsură națională de natură să constituie, în mod direct sau indirect, efectiv sau potențial, un obstacol în calea comerțului intracomunitar (a se vedea printre altele Hotărârea Dassonville, 8/74, EU:C:1974:82, punctul 5, și Hotărârea PreussenElektra, EU:C:2001:160, punctul 69).
- 67 Or, este necesar să se constate în această privință că reglementarea în discuție în litigiul principal este de natură să constituie, cel puțin indirect și potențial, un obstacol în calea importurilor de energie electrică, în special verde, din alte state membre, și aceasta în diverse moduri.
- 68 Pe de o parte, rezultă din reglementarea menționată că furnizorii, precum și anumiți consumatori trebuie să dețină, la scadența anuală prevăzută, un anumit număr de certificate de electricitate pentru a-și îndeplini obligația privind cota care le incumbă și care depinde de cantitatea totală de energie electrică pe care o livrează sau o consumă.
- 69 Or, în lipsa în special a unei convenții internaționale în acest scop, doar certificatele atribuite în temeiul schemei naționale pot fi utilizate pentru îndeplinirea acestei obligații. Prin urmare, furnizorii și consumatorii menționați sunt obligați, ca regulă generală, în ceea ce privește energia electrică pe care o importă, să cumpere astfel de certificate, în caz contrar trebuind să achite o taxă specifică.
- 70 Astfel, asemenea măsuri sunt de natură să constituie un obstacol în calea importurilor de energie electrică din alte state membre (a se vedea în special prin analogie Hotărârea Ligur Carni și alții, C-277/91, C-318/91 și C-319/91, EU:C:1993:927, punctul 36).
- 71 Pe de altă parte, instanța de trimitere arată atât în decizia sa, cât și în cuprinsul întrebărilor adresate că, deși, în cadrul schemei de sprijin instituite prin reglementarea în discuție în litigiul principal, producătorii de energie electrică verde își pot vinde certificatele de electricitate pe piața, deschisă concurenței, dedicată acestei vânzări, nimic din această reglementare nu interzice acestor producători să vândă certificatele respective împreună cu energia electrică pe care o produc.
- 72 Or, existența unei astfel de posibilități poate fi de natură, în practică, să favorizeze deschiderea eventuală a unor negocieri și concretizarea unor raporturi contractuale, dacă este cazul pe termen lung, având ca obiect livrarea de energie electrică națională de către astfel de producători furnizorilor sau utilizatorilor de energie electrică, aceștia din urmă putând obține astfel atât energia electrică, cât și certificatele verzi de care au nevoie pentru a îndeplini obligația privind cota care le incumbă.

- 73 Rezultă că și în privința acestei măsuri schema de sprijin în discuție în litigiul principal are ca efect, cel puțin potențial, să frâneze importurile de energie electrică din alte state membre (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Irlanda, 249/81, EU:C:1982:402, punctele 27-29).
- 74 Într-un astfel de context, trebuie amintit printre altele că faptul că un stat membru nu adoptă măsuri suficiente pentru a preveni obstacolele în calea liberei circulații a mărfurilor, create în special prin acțiuni ale unor operatori, însă făcute posibile de o anumită reglementare pe care acesta a instituit-o, este de natură să constituie un obstacol în calea schimburilor intracomunitare în aceeași măsură ca un act pozitiv (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Franța, C-265/95, EU:C:1997:595, punctul 31, și Hotărârea Schmidberger, C-112/00, EU:C:2003:333, punctul 58).
- 75 Având în vedere toate cele de mai sus, trebuie să se constate că o reglementare precum cea în discuție în litigiul principal este susceptibilă să constituie un obstacol în calea importurilor de energie electrică, în special verde, din alte state membre și că reprezintă, în consecință, o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la import, în principiu incompatibilă cu obligațiile din cadrul dreptului Uniunii care rezultă din articolul 34 TFUE, cu excepția cazului în care această reglementare poate fi justificată în mod obiectiv (a se vedea în acest sens printre altele Hotărârea Comisia/Austria, C-320/03, EU:C:2005:684, punctul 69).

Cu privire la eventuala justificare

- 76 Astfel cum rezultă dintr-o jurisprudență constantă, o reglementare sau o practică națională care constituie o măsură cu efect echivalent unor restricții cantitative poate fi justificată de unul dintre motivele de interes general enumerate la articolul 36 TFUE sau de cerințe imperative. Și într-un caz, și în celălalt, măsura națională trebuie, conform principiului proporționalității, să fie de natură să asigure realizarea obiectivului urmărit și să nu depășească ceea ce este necesar pentru ca acesta să fie atins (a se vedea printre altele Hotărârea Comisia/Austria, C-524/07, EU:C:2008:717, punctul 54 și jurisprudența citată).

– Cu privire la obiectivul privind promovarea recurgerii la sursele de energie regenerabile

- 77 Potrivit unei jurisprudențe constante, măsurile naționale susceptibile să constituie un obstacol în calea comerțului intracomunitar pot fi justificate printre altele de cerințe imperative legate de protecția mediului (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Austria, EU:C:2008:717, punctul 57 și jurisprudența citată).
- 78 În această privință, trebuie amintit că utilizarea unor surse de energie regenerabile pentru producția de energie electrică pe care urmărește să o promoveze o reglementare precum cea în discuție în litigiul principal este utilă pentru protecția mediului întrucât contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră care se numără printre principalele cauze ale schimbărilor climatice pe care Uniunea Europeană și statele membre s-au angajat să le combată (a se vedea în acest sens Hotărârea PreussenElektra, EU:C:2001:160, punctul 73).
- 79 Ca atare, intensificarea acestei utilizări constituie, astfel cum se prevede în special în considerentul (1) al Directivei 2009/28, unul dintre componentele importante ale pachetului de măsuri necesare pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și pentru respectarea Protocolului de la Kyoto la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice și a altor angajamente asumate la nivel comunitar și internațional în vederea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră în perspectiva anului 2012.
- 80 Astfel cum a arătat deja Curtea, o asemenea intensificare vizează și protecția sănătății și a vieții persoanelor și a animalelor, precum și conservarea plantelor, motive de interes general enumerate la articolul 36 TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea PreussenElektra, EU:C:2001:160, punctul 75).

- 81 În plus, rezultă din articolul 194 alineatul (1) litera (c) TFUE că dezvoltarea energiilor regenerabile este unul dintre obiectivele care trebuie să ghideze politica Uniunii în domeniul energiei.
- 82 Având în vedere considerațiile de mai sus, trebuie să se admită că un obiectiv privind promovarea utilizării unor surse de energie regenerabilă pentru producția de energie electrică precum cel urmărit de reglementarea în discuție în litigiul principal poate în principiu să justifice eventuale obstacole în calea liberei circulații a mărfurilor.
- Cu privire la proporționalitate
- 83 Astfel cum s-a amintit la punctul 76 din prezenta hotărâre, pentru ca reglementarea națională menționată să poată fi justificată, trebuie totuși ca aceasta să îndeplinească cerințele care rezultă din principiul proporționalității, și anume să fie de natură să atingă obiectivul legitim pe care îl urmărește și să fie necesară pentru aceasta.
- 84 Cu titlu introductiv și pentru a răspunde anumitor îndoieli exprimate în această privință de instanța de trimitere, trebuie reexaminată, în lumina evoluțiilor care au intervenit în dreptul relevant al Uniunii, anumite particularități ale pieței energiei electrice luate în considerare de Curte în contextul examinării proporționalității pe care a efectuat-o în Hotărârea PreussenElektra (EU:C:2001:160).
- 85 În special, astfel cum a arătat avocatul general la punctele 83-86 din concluzii, constatarea efectuată de Curte la punctul 78 din hotărârea menționată, potrivit căreia Directiva 96/92/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 decembrie 1996 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică (JO 1997, L 27, p. 20), atunci în vigoare, a constituit doar o etapă a liberalizării pieței energiei electrice și a menținut anumite obstacole în calea schimburilor de energie electrică dintre statele membre, nu mai este de actualitate.
- 86 Astfel, trebuie amintit că, ulterior, au fost adoptate de Uniune diverse reglementări având ca obiect eliminarea progresivă a respectivelor obstacole pentru a permite instituirea unei piețe interne a energiei electrice pe deplin operaționale, în care sunt intensificate printre altele schimburile transfrontaliere de energie electrică în Uniune și în cadrul căreia toți furnizorii își vor putea furniza produsele, iar consumatorii își vor putea alege în mod liber furnizorul. Aceasta este situația, în special, a Directivelor, succesive, 2003/54 și 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54 (JO L 211, p. 55) și a Regulamentelor, succesive, (CE) nr. 1228/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2003 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică (JO L 176, p. 1, Ediție specială, 12/vol. 2, p. 51) și (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003 (JO L 211, p. 15).
- 87 În schimb, rămâne valabilă constatarea efectuată de Curte la punctul 79 din Hotărârea PreussenElektra (EU:C:2001:160) potrivit căreia energia electrică este de așa natură încât, odată admisă în rețeaua de transport sau de distribuție, este dificil să se stabilească originea acesteia și în special sursa de energie din care a fost produsă.
- 88 Împrejurarea că Directivele succesive 2001/77 și 2009/28 au prevăzut că originea energiei electrice verzi poate fi atestată prin intermediul unor garanții de origine nu este de natură să repună în discuție constatarea respectivă.
- 89 Pe de o parte, astfel cum s-a arătat deja la punctul 52 din prezenta hotărâre, aceste garanții de origine au ca unică funcție să indice consumatorilor finali ponderea de energie verde din cadrul mixului de energie al unui furnizor de energie electrică.

- 90 Pe de altă parte, trebuie constatat că, având în vedere natura fungibilă a energiei electrice prezente în rețeaua de transport și de distribuție, garanțiile menționate nu permit atestarea faptului că o cantitate determinată de energie electrică furnizată prin aceste rețele este exact cea din surse de energie regenerabile în considerarea căreia au fost acordate garanțiile respective, astfel încât identificarea sistematică a energiei electrice ca energie electrică verde în etapele distribuției și consumului este dificil de efectuat în practică.
- 91 În lumina acestor considerații introductive, trebuie, în primul rând, să se analizeze unul dintre aspectele reglementării în discuție în litigiul principal, subliniat de instanța de trimitere în întrebările adresate și în considerarea căreia s-a respins cererea de autorizare formulată de Ålands Vindkraft, și anume faptul că, în temeiul acestei reglementări, certificatele de electricitate sunt atribuite numai pentru energia electrică verde produsă pe teritoriul național.
- 92 În această privință, trebuie admis că, în stadiul actual al dreptului Uniunii, o astfel de limitare teritorială poate fi considerată, în sine, ca fiind necesară în vederea atingerii obiectivului legitim urmărit în speță privind promovarea unei intensificări a utilizării surselor de energie regenerabilă în producția de energie electrică.
- 93 Este adevărat, desigur, astfel cum a susținut în special Ålands Vindkraft, că obiectivul privind protecția mediului care stă la baza unei intensificări a producției și a consumului de energie electrică verde, și anume în special reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, la fel ca, de altfel, obiectivele corelative acestuia privind protecția sănătății și a vieții persoanelor și a animalelor, precum și conservarea plantelor par *a priori* să poată fi urmărite în cadrul Uniunii independent de faptul că această intensificare își găsește originea în instalații localizate pe teritoriul unui anumit stat membru.
- 94 Cu toate acestea, în condițiile în care, printre altele, dreptul Uniunii nu a efectuat o armonizare a schemelor de sprijin naționale privind energia electrică verde, este în principiu permis statelor membre să limiteze posibilitatea de a beneficia de astfel de scheme numai în ceea ce privește producția de energie electrică verde localizată pe teritoriul lor.
- 95 În primul rând, împrejurarea că o schemă de sprijin națională este concepută astfel încât să fie mai degrabă în beneficiul direct al producției de energie electrică verde decât în beneficiul exclusiv al consumului acesteia poate fi explicată prin împrejurarea că, printre altele, caracterul verde al energiei electrice nu are legătură decât cu modul de producție a acesteia și că, prin urmare, obiectivele privind mediul aferente reducerii emisiilor de gaze pot fi urmărite efectiv în primul rând în stadiul de producție.
- 96 În schimb și după cum s-a arătat la punctele 87 și 90 din prezenta hotărâre, odată ce energia electrică verde a fost admisă în rețeaua de transport sau de distribuție, este dificil să se stabilească originea ei specifică, astfel încât identificarea sistematică a acesteia ca energie electrică verde în etapa consumului este dificil de efectuat în practică.
- 97 Pe de altă parte, trebuie amintit că, astfel cum rezultă printre altele din considerentele (1) și (25), din articolul 3 alineatul (1) și din articolul 5 alineatele (1) și (3) din Directiva 2009/28 și astfel cum s-a arătat în cadrul examinării primei întrebări, pentru garantarea realizării angajamentelor internaționale privind mediul contractate de Uniune, legiuitorul Uniunii a impus în sarcina diferitor state membre obiective naționale obligatorii formulate sub forma unor cote de producție de energie electrică verde.
- 98 În al doilea rând și în ceea ce privește faptul că schema de sprijin în discuție în litigiul principal este concepută astfel încât să fie numai în beneficiul producției de energie electrică verde localizate pe teritoriul național, trebuie observat că, după cum a arătat legiuitorul Uniunii în considerentul (15) al Directivei 2009/28, punctele de plecare ale statelor membre, potențialele lor în ceea ce privește sursele de energie regenerabilă și mixurile energetice de care acestea dispun variază, ceea ce l-a determinat pe

legiuitorului menționat, printre altele, să considere că trebuia să efectueze, ținând seama de aceste diferențe, o repartizare justă și adecvată a efortului care trebuia făcut în vederea îndeplinirii respectivelor angajamente internaționale ale Uniunii.

- 99 Pe de altă parte și astfel cum de asemenea a subliniat legiuitorul amintit în considerentul (25) al directivei menționate, în vederea unei funcționări corespunzătoare a schemelor naționale de sprijin este vital ca statele membre să poată controla efectul și costurile schemelor respective în conformitate cu potențialele pe care le dețin, păstrând în același timp încrederea investitorilor.
- 100 În plus, trebuie amintit că, păstrând în același timp caracterul național și, în principiu, teritorial al schemelor de sprijin existente, legiuitorul Uniunii a prevăzut totuși și diverse mecanisme destinate să permită statelor membre să coopereze, în măsura posibilului, în vederea atingerii obiectivelor obligatorii pe care li le impune directiva menționată. Printre aceste mecanisme figurează posibilitatea, prevăzută la articolul 11 din aceeași directivă, de a institui scheme de sprijin comune.
- 101 Astfel cum s-a arătat la punctul 22 din prezenta hotărâre, o asemenea posibilitate a fost exercitată în special de Regatul Suediei și de Regatul Norvegiei, care dețin și unul, și celălalt scheme de sprijin ce utilizează certificate verzi și care au procedat la integrarea acestora.
- 102 În ceea ce privește împrejurarea, invocată de Ålands Vindkraft, potrivit căreia anumiți indicatori ar dovedi că Regatul Suediei ar dispune chiar în prezent de capacități de producție de energie electrică verde de natură să îi permită să atingă obiectivele naționale obligatorii pe care i le impune directiva menționată, trebuie să se constate că, chiar dacă ar fi dovedită, aceasta nu este de natură să justifice concluzia potrivit căreia limitarea teritorială care caracterizează schema de sprijin în discuție în litigiul principal nu ar mai avea un caracter necesar.
- 103 Astfel, în această privință, este suficient să se arate că o asemenea schemă de sprijin al energiei verzi al cărei cost de producție este, după cum au amintit în special guvernul suedez și Comisia, încă destul de ridicat în comparație cu cel al energiei electrice produse din surse de energie neregenerabile vizează în mod inerent să favorizeze, pe termen lung, investițiile în instalații noi, acordând producătorilor anumite garanții în ceea ce privește vânzarea în viitor a producției lor de energie electrică verde. Astfel, efectivitatea unei asemenea scheme impune prin definiție o anumită perenitate care să fie în special de natură să asigure respectarea încrederii legitime a investitorilor care s-au angajat pe această cale și să garanteze continuarea exploatarei instalațiilor respective.
- 104 Având în vedere cele de mai sus, nu rezultă că, prin simplul fapt că a limitat posibilitatea de a beneficia de o schemă de sprijin care utilizează certificate verzi precum cea în discuție în litigiul principal numai în ceea ce privește energia electrică verde produsă pe teritoriul național, Regatul Suediei ar fi încălcat principiul proporționalității. În stadiul actual al dreptului Uniunii, acest stat membru a putut considera în mod legitim că o astfel de limitare teritorială nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului privind intensificarea producției și, în mod indirect, a consumului de energie electrică verde în Uniune pe care îl urmăresc atât respectiva schemă națională, cât și Directiva 2009/28, în cadrul căreia aceasta se înscrie.
- 105 Cu toate acestea, trebuie examinat, în al doilea rând, dacă celelalte caracteristici ale reglementării în discuție în litigiul principal menționate de instanța de trimitere, avute în vedere împreună cu limitarea teritorială despre care a fost vorba mai sus, permit să se concluzioneze că, privită în mod global, această reglementare îndeplinește într-adevăr cerințele care rezultă din principiul proporționalității.
- 106 Astfel, trebuie amintit în această privință că reiese din decizia de trimitere că această reglementare se caracterizează printre altele printr-o obligație care incumbă anual furnizorilor și anumitor utilizatori de energie electrică de a deține și de a restitui autorității competente un anumit număr de certificate de electricitate corespunzător unei cote-părți din livrările sau din utilizarea acestora, în caz contrar trebuind să achite o taxă specifică.

- 107 Rezultă de asemenea din descrierea cuprinsă în decizia menționată, pe de o parte, că persoanele interesate își pot procura certificatele de electricitate vândute de producători pe o piață specifică deschisă concurenței pe care prețul certificatului este stabilit prin jocul cererii și al ofertei și, pe de altă parte, că reglementarea menționată nu impune și nici nu exclude ca energia electrică și certificatele să fie achiziționate împreună de la același producător.
- 108 Rezultă astfel din reglementarea în discuție în litigiul principal că, în cazul importului în Suedia al energiei electrice verzi produse de Ålands Vindkraft în Finlanda, comercializarea sau consumul acestei energii electrice va impune, ca regulă generală, ca furnizorii sau consumatorii în cauză, inclusiv, dacă este cazul, Ålands Vindkraft, în calitate sa eventuală de furnizor, să cumpere certificate de electricitate în funcție de cantitatea de energie electrică astfel importată.
- 109 Cu privire la aceste aspecte, trebuie arătat, în primul rând, că o schemă de sprijin națională care utilizează, precum cea în discuție în litigiul principal, certificate verzi vizează în special ca costul suplimentar legat de producerea de energie electrică verde să fie suportat direct de piață, și anume de furnizorii și de utilizatorii de energie electrică cărora le incumbă obligația privind cota și, *in fine*, de consumatori.
- 110 Prin efectuarea unei astfel de alegeri, un stat membru nu depășește marja de apreciere pe care continuă să o aibă privind urmărirea obiectivului legitim care vizează creșterea producției de energie electrică verde.
- 111 În al doilea rând, trebuie observat că, spre deosebire, de exemplu, de un ajutor pentru investiții, acest tip de schemă urmărește să sprijine exploatarea instalațiilor de producție de energie electrică verde după ce acestea intră în funcțiune. În această privință, obligația privind cota este destinată printre altele să garanteze producătorilor de energie electrică verde o cerere pentru certificatele care le-au fost atribuite și să faciliteze astfel vânzarea energiei verzi pe care o produc la un preț superior prețului pieței energiei clasice.
- 112 Efectul de stimulare pe care îl exercită o astfel de schemă asupra producătorilor de energie electrică în general, printre care se numără și cei care ar cumula calitățile de producător, pe de o parte, și de furnizor sau de consumator, pe de altă parte, pentru a-i determina să își crească producția de energie electrică verde, nu poate fi astfel pus la îndoială și, prin urmare, nu poate fi pusă la îndoială nici aptitudinea acestei scheme de a atinge obiectivul legitim urmărit în speță.
- 113 Cu toate acestea, trebuie arătat, în al treilea rând, că buna funcționare a unei astfel de scheme implică în mod inerent existența unor mecanisme de piață care să fie de natură să permită operatorilor, cărora le incumbă obligația privind cota și care nu dispun încă de certificatele necesare pentru a-și îndeplini această obligație, să își procure certificate în mod efectiv și în condiții echitabile.
- 114 Prin urmare, este necesar să se instituie mecanisme care să asigure crearea unei adevărate piețe a certificatelor pe care cererea și oferta să poată să se întâlnească efectiv și să tindă spre un echilibru, astfel încât furnizorii și utilizatorii interesați să aibă posibilitatea efectivă de a-și procura certificate de pe această piață în condiții echitabile.
- 115 Or, potrivit constatărilor instanței de trimitere, certificatele verzi sunt efectiv vândute, în statul membru în cauză, pe o piață deschisă concurenței, astfel încât prețul acestora este stabilit prin jocul cererii și al ofertei.
- 116 În ceea ce privește împrejurarea că reglementarea în discuție în litigiul principal a prevăzut că furnizorii și utilizatorii care nu respectă obligația privind cota care le incumbă sunt ținuti să plătească o taxă specifică, trebuie arătate următoarele. Deși este adevărat că impunerea unei astfel de taxe poate să fie considerată necesară pentru a incita, pe de o parte, producătorii să își crească producția de energie electrică verde și, pe de altă parte, operatorii supuși unei obligații privind cota să achiziționeze

efectiv certificatele necesare, este în plus nevoie ca modalitățile de stabilire și cuantumul acestei taxe să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea unor astfel de scopuri de stimulare, în special prin evitarea, în această privință, a penalizării operatorilor în cauză într-un mod care s-ar dovedi excesiv.

- 117 În al patrulea rând, trebuie amintit că instanța de trimitere subliniază că reglementarea în discuție în litigiul principal nu exclude ca furnizorii și utilizatorii supuși unei obligații privind cota să își poată procura de la producătorii naționali de energie electrică verde atât energia electrică, cât și certificatele de electricitate. Ålands Vindkraft susține că, astfel, prin cuplarea vânzării certificatelor de electricitate cu cea a energiei electrice, producătorii naționali de energie electrică verde pot favoriza vânzarea acesteia din urmă.
- 118 În această privință, trebuie arătat că, în condițiile în care există o piață a certificatelor verzi care îndeplinește condițiile menționate la punctele 113 și 114 din prezenta hotărâre pe care operatorii care au importat energie electrică din alte state membre își pot procura certificate în mod efectiv și în condiții echitabile, faptul că reglementarea națională în discuție în litigiul principal nu interzice, pe de altă parte, producătorilor de energie electrică verde să vândă operatorilor supuși obligației privind cota atât energie electrică, cât și certificate nu înseamnă că această reglementare ar depăși ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului privind intensificarea producției de energie electrică verde. Astfel, faptul că există o asemenea posibilitate este de natură să exercite un efect de stimulare suplimentar asupra producătorilor pentru a-și crește producția de energie electrică verde.
- 119 Având în vedere toate considerațiile de mai sus, trebuie să se răspundă la a doua și la a treia întrebare că articolul 34 TFUE trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede alocarea unor certificate negociabile producătorilor de energie electrică verde luând în considerare doar energia electrică verde produsă pe teritoriul statului membru în cauză și care impune furnizorilor și anumitor utilizatori de energie electrică o obligație de a remite autorității competente, anual, un anumit număr de astfel de certificate corespunzător unei cote-părți din totalul livrărilor sau al utilizării de energie electrică ale acestora, în caz contrar trebuind să plătească o taxă specifică.

Cu privire la a patra întrebare

- 120 Prin intermediul celei de a patra întrebări, interpretată în lumina motivelor cuprinse în decizia de trimitere, instanța de trimitere solicită să se stabilească în esență dacă, presupunând că articolul 34 TFUE trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări precum cea în discuție în litigiul principal, care rezervă posibilitatea de a beneficia de măsurile de sprijin pe care le instituie numai în ceea ce privește producția de energie electrică verde pe teritoriul statului membru în cauză, dreptul Uniunii și în special principiul securității juridice pe care acesta îl consacră se opune, în schimb, faptului ca această limitare a domeniului de aplicare teritorial să nu rezulte în mod expres din dispozițiile reglementării respective.
- 121 În această privință, trebuie amintit că instanța menționată consideră că, în temeiul reglementării în discuție în litigiul principal, instalațiile de producție de energie electrică verde situate în afara teritoriului suedez nu sunt incluse în schema certificatelor de electricitate. Aceasta arată că, deși limitarea menționată nu rezultă expres din textul acestei reglementări, o interpretare în acest sens se impune, în special având în vedere lucrările pregătitoare ale acesteia.
- 122 Comisia arată, în această privință, că respectiva limitare rezultă în mod expres din textul articolului 5 din Legea din 2011, care figurează în capitolul 1 din aceasta, astfel încât Curtea nu trebuie să răspundă la întrebarea adresată.

- 123 Cu toate acestea, trebuie subliniat că problema dacă eventuala limitare a domeniului de aplicare teritorial al reglementării în discuție în litigiul principal rezultă sau nu rezultă din textul reglementării respective ține de interpretarea acesteia și, prin urmare, este de competența exclusivă a instanțelor naționale (a se vedea în acest sens printre altele Hotărârea *ČEZ*, C-115/08, EU:C:2009:660, punctul 57 și jurisprudența citată).
- 124 În ceea ce privește întrebarea adresată de instanța de trimitere, trebuie amintit de la bun început că, potrivit răspunsului Curții la prima întrebare, schema de sprijin în discuție în litigiul principal constituie o schemă de sprijin în sensul articolului 2 al doilea paragraf litera (k) și al articolului 3 alineatul (3) din Directiva 2009/28, menită să contribuie, pentru acest motiv și astfel cum reiese din această din urmă dispoziție, la realizarea de către Regatul Suediei a obiectivelor obligatorii instituite în sarcina acestuia de directiva menționată în privința producției de energie electrică verde pe teritoriul său.
- 125 Or, reiese dintr-o jurisprudență constantă că atunci când statele membre adoptă, astfel, măsuri prin care pun în aplicare dreptul Uniunii, ele trebuie să respecte principiile generale ale acestui drept, printre care se numără printre altele principiul securității juridice (a se vedea în acest sens printre altele Hotărârea *Plantanol*, C-201/08, EU:C:2009:539, punctul 43 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea *IBV & Cie*, C-195/12, EU:C:2013:598, punctul 49).
- 126 Instanța de trimitere este cea care trebuie să examineze dacă o reglementare națională precum cea în discuție în litigiul principal este conformă cu principiul menționat, Curtea, care se pronunță asupra trimiterii preliminare în temeiul articolului 267 TFUE, fiind competentă numai să furnizeze acestei instanțe toate elementele de interpretare proprii dreptului Uniunii care pot să îi permită să aprecieze această conformitate (a se vedea în acest sens printre altele Hotărârea *Plantanol*, EU:C:2009:539, punctul 45 și jurisprudența citată).
- 127 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, principiul securității juridice impune, pe de o parte, ca normele să fie clare și precise și, pe de altă parte, ca aplicarea acestora să fie previzibilă pentru justițiabili (a se vedea printre altele Hotărârea *Plantanol*, EU:C:2009:539, punctul 46 și jurisprudența citată).
- 128 În special, principiul menționat impune ca o reglementare să permită persoanelor interesate să cunoască cu exactitate întinderea obligațiilor pe care le instituie în sarcina acestora și ca acestea să aibă posibilitatea să își cunoască în mod neechivoc drepturile și obligațiile și să acționeze în consecință (a se vedea printre altele Hotărârea *ArcelorMittal Luxemburg/Comisia și Comisia/ArcelorMittal Luxemburg și alții*, C-201/09 P și C-216/09 P, EU:C:2011:190, punctul 68 și jurisprudența citată).
- 129 În ceea ce privește domeniul de aplicare teritorial al schemei de sprijin prevăzute de reglementarea națională în discuție în litigiul principal, instanța de trimitere poate, pentru a stabili dacă sunt îndeplinite cerințele principiului securității juridice, să țină seama de toate elementele relevante care rezultă din dispozițiile, din finalitatea sau din economia acestei reglementări (a se vedea prin analogie Hotărârea *Mitsui & Co. Deutschland*, C-256/07, EU:C:2009:167, punctul 32).
- 130 Această instanță poate lua în considerare și împrejurarea că respectiva reglementare națională se înscrie în contextul aplicării Directivei 2009/28, la care fac de altfel trimitere în mod expres lucrările pregătitoare ale legii din 2011, în măsura în care în special, astfel cum reiese din examinarea primei întrebări efectuată de Curte, această directivă permite expres instituirea de către statele membre a unor astfel de scheme de sprijin limitate teritorial, în scopul de a permite acestor state printre altele să atingă obiectivele obligatorii pe care li le impune directiva menționată în privința producției de energie verde pe teritoriul lor.

- 131 Având în vedere elementele de mai sus și sub rezerva aprecierilor finale care sunt de competența exclusivă a instanței naționale, nu rezultă că reglementarea în discuție în litigiul principal este de natură să încalce principiul securității juridice.
- 132 Având în vedere toate considerațiile de mai sus, trebuie să se răspundă la cea de a patra întrebare că este de competența instanței naționale să verifice, ținând seama de ansamblul elementelor relevante, printre care pot figura în special contextul normativ al dreptului Uniunii în care se înscrie reglementarea în discuție în litigiul principal, dacă, privită din perspectiva domeniului său de aplicare teritorial, reglementarea menționată îndeplinește cerințele care rezultă din principiul securității juridice.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 133 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

- 1) **Prevederile articolului 2 al doilea paragraf litera (k) și ale articolului 3 alineatul (3) din Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE trebuie interpretate în sensul că permit unui stat membru să instituie o schemă de sprijin precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede alocarea unor certificate negociabile producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie luând în considerare doar energia electrică din sursele respective produsă pe teritoriul acestui stat și care impune în sarcina furnizorilor și a anumitor utilizatori de energie electrică o obligație de a remite autorității competente, anual, un anumit număr de astfel de certificate corespunzător unei cote-părți din totalul livrărilor sau al utilizării de energie electrică ale acestora.**
- 2) **Articolul 34 TFUE trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede alocarea unor certificate negociabile producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie luând în considerare doar energia electrică din aceste surse produsă pe teritoriul statului membru în cauză și care impune furnizorilor și anumitor utilizatori de energie electrică o obligație de a remite autorității competente, anual, un anumit număr de astfel de certificate corespunzător unei cote-părți din totalul livrărilor sau al utilizării de energie electrică ale acestora, în caz contrar trebuind să plătească o taxă specifică.**
- 3) **Este de competența instanței naționale să verifice, ținând seama de ansamblul elementelor relevante, printre care pot figura în special contextul normativ al dreptului Uniunii în care se înscrie reglementarea în discuție în litigiul principal, dacă, privită din perspectiva domeniului său de aplicare teritorial, reglementarea menționată îndeplinește cerințele care rezultă din principiul securității juridice.**

Semnături